

תוספת משמעותית. במידה שתהינה הדלי פות ייחקרו חברי הוועדה במכונת-אמת כדי לגלות מי היה המדליף.

חברי-הכנסת אמנון רובינשטיין, שדיבר אחרי שמואל טולידאנו, התנגד בכל חוקף לרעיון החקיקה. רובינשטיין טען בתוקף רב כי אסור להציע חקיקה שתה"פוך דיונים של הוועדה לדיונים האסורים-בפירסום, כמו דיוני ועדת השרים לענייני ביטחון. לדיברי רובינשטיין, מנצלת הממ"שלה את החוק לגבי ועדת שרים לענייני ביטחון כדי למנוע מידע מהציבור גם בנושאים שאינם ביטחוניים. רובינשטיין הביא, לדוגמה, את ועדת השרים לענייני התיישבות. הממשלה החליטה כי דינה של ועדת שרים זו, בראשותו של אריק שרון, כדון הממשלה כשהיא יושבת כוועדת שרים לענייני ביטחון והפירסום על דיוניה אסור. ועדה זו השתמשה באי-סור הפירסום כדי לגנוב החלטות בנוש"אים מדיניים-פנימיים וציבוריים, שאיסור פירסומן הוא אנטי-דמוקרטי וגרם עיוור תים רבים, הן בפעולות הממשלה והן בפ"עולות הכנסת.

"אני לא שש לזה, אבל אם תעמוד בפני הברייה — חקיקה מחסוג שמציע טולי"דאנו או לקרוא למישרה שתחקור את ההדלפות — אני מעדיף מישרה," אמר ח"כ רובינשטיין. "לפחות המשרה תל"חם כנגד המדלפים," בעוד שחקיקה תע"יש את העיתונאים."

כנגד כל ההצעות האלה יצא בחריפות רב"ח כ"מ משה מרי: "אני לא מסכים לא למכונת-אמת ולא למישרה. נבחרתי העם לא יעמדו ליד מכונת-האמת ולא ייחקרו על-ידי שוטר. תפקיד חברי-הכנסת הוא לפקח על עבודת המישרה ולא להיחקר על-ידיה." שמיר אף סיים את תפקודו של ההצעות שהועלו בנימה של בדיחת הדעת: "אני מתאר לעצמי איך אני אויע על-ידי מכונת-האמת או בעת חקירת המישרה, אבל לא בגלל הזיעה שלי אני מתנגד לכך."

מוח שהוא

"מחשב"

ח"כ ר"ר יהודה בן-מאיר מוח שהברייה-הכנסת האחרים מכנים אותו "מחשב". אילו רצה בן-מאיר להדליף מ"דינוי ועדת החוץ והביטחון, או מיוני ועדת-הכספים שבה היה חבר בכנסת ש"עברה, היה מסוגל להכתוב לעיתונאי את כל פרוטוקול הוועדה מזיכרונו, כולל ה"פסיקים והנקודות, ומה אמר כל אחד ש"השתתף בישיבה ובאילו נימה דיבר. אולם איש לא חושד בח"כ בן-מאיר כי הוא מד"לף, גם הוא יצא בחריפות כנגד גנע ה"הדלפות מישיבות ועדת החוץ והביטחון. לדבריו יש למצוא דרך למנוע את ההדל"פות, אם כי לא הציע דרכים לכך. חברי-הכנסת יוסף תמיר הליכוד ומ"כה הייש מהמערך דיברו אף הם כנגד ה"הדלפות, ושגים הצביעו על הנוקים ש"ההדלפות גרמות לעבודת הוועדה, מלבד הנוק שבגילוי סודות המדינה.

יוש"ב-ראש הוועדה, חבר-הכנסת משה ארנס, סיכם את הדיון באורח לא רשמי. ארנס התרע אף הוא כנגד מכת ההדל"פות, והצביע על הנוקים הנגרמים מכך לעבודת הוועדה ולביטחון המדינה. אולם ארנס טען כי כל החלטה שתקבל כדי למנוע הדלפות, צריכה להתקבל בפחו"ב יראה רבה, כדי "שהדמוקרטיה לא תיפ"גע" לדעת ארנס הוועדה יכולה להחליט החלטות לגבי מניעת ההדלפות, דרכי אי"תור המדלפים והסנקציות נגדם, אלא שהחלטות אלה, "חייבות להיות פה"אחד, או ברוב עצום, שהוא כימעט פה"אחד, ועדת החוץ והביטחון לא סיכמה את דיוניה בנושא ההדלפות ולא קבעה מועד לחידוש הדיון. אולם כבר למחרת היום הבינו כל חברי הוועדה, כי יש להמשיך את הדיון ולהגיע להתלטות. אחד מחברי הוועדה הדליף לעיתונים בצורה מסילפת את עמדותיהם של שניים מהחברים. אגותו חבר-כנסת מל"ח, אשר לאיש מחברי הוועדה אין ספק בזהותו, מסר לעיתונים כאילו טולידאנו ורובינשטיין, שלהם ירי"פום רבים במיפלגתם, היו הציגונים ה"פחות-דמוקרטים מבין כל חברי הוועדה. הדיונים על ההדלפות מועדתי-החוק" והביטחון של הכנסת יימשכו בוודאי עוד זמן רב, אולם גם לארנס, גם לשאר חברי הוועדה וגם לעיתונאים, ברור כי רק נס או מאורע על-טבעי כלשהו יגרמו שההד"לפות תיפסקנה.

במדינה

העם

בין הבירה והבומנים

השאגות שר מטורפי-הכדור הכיעות זעקות המעונים, וצלבי-הקרס התנופפו

השאגה האחרונה נשאגה. המקלט האחרון כבה. מיליארד בני-אדם מסביב לכדור-הארץ, שחזו במישחקי הכדורגל שנערכו בארגנטינה, חזרו לעולמם. גם מאות אלפי הישראליים, שהיו שבויים בידי האירוע הספורטאי, נטשו סוף-סוף את המקלטים. בפעם הראשונה אחרי ימים רבים היו פנויים למחשבה הגיונית על אירוע זה.

בדליה ובערפל. הספורט אמור להיות בלתי-פוליטי. השאלה היא אם הוא אמור להיות גם בלתי-מוסרי.

תחרויות-הכדורגל נערכו בארגנטינה ביחסותו של מישטר פושע, שאינו נופל באכזריותו מן המישטר הנאצי בגרמניה. הוא כולא ומענה אסירים פוליטיים בסי"טונות. אלפים, שהיו חסודים בעיני המישטר, טר כמתנגדיו בפועל או בכוח, נעלמו כלילה ובערפל, ולא נודעו עיקבותיהם. השאגות הפרועות של ההמונים מטורפי-הכדור שביעו את זעקות המעונים. הספורט בשירות השואה. כל זה כבר קרה פעם.

ב-1936 נערכה בגרמניה האולימפיאדה העולמית, בחסותו של ראש המדינה הנרי-מניה, אדולף היטלר. הדגלים העליונים של צלבי-הקרס התנופפו מעל לאיצטדיון, היטלר קיבל את המכובדים הבינלאומיים כשהוא שופע אדיבות וטוב-לב, האירועים הספורטאיים שודרו והוקרנו בתייה-הקולנוע ברחבי גרמניה והעולם.

מן הספרות שפורסמה אחרי התמוטטות הרייך השלישי, ידוע כי שליטי גרמניה הנאצית ייחסו חשיבות עצומה לאולימפי-אדה. הם ניצלו אותה עד תום, כדי להפריך את ספורי-הזוהרות על מתנות-הרייכז ומרתפי-הגסטאפו, שנופצו בעולם. הם השתדלו והצליחו ליצור הדמית של גר-מניה "נורמלית", מסודרת, פתוחה, במשך כמה שבועות הוסתרו הטור, הדיכוי ורדיפות-היהודים, נעשה הכל כדי להרדים את העולם.

כך תרמה האולימפיאדה את תרומתה לקידום מילחמת-העולם והשואה היהודית. עיוות מופלצתי. אולם חובבי-הספורט הזרים לא התעניינו או באופי המישטר הנאצי, כשם שחובבי-הספורט הזרים (ובי"ניהם הישראליים) לא התעניינו החדש באופי המישטר הארגנטיני. לכל היותר הרשו לעצמם, בין בירה ובוטנים, לאהוד את הקבוצות ההולנדיות.

יתכן כי מעולם לא חזו כה רבים בעולם באירוע ספורטאי, וייתכן כי מעולם לא הוכה בצורה מיפלצתית יותר העויות הבלתי-המוסרי של ספורט-הראווה הי"בינלאומי.

כלכלה

ספיר חזר לשילטון

בכתי-שאן נקברה שיטת הליכוד. פינחס ספיר חגג את ניצחונו

"הם צריכים לעלות על קיברו ולבקש מחילה!" הפליט השבוע פקיד באוצר. "הם" היו ראשי הליכוד. במשך השנים שפכו קיתונות של בזו וזילזול על ראשו של שריה-הכלכלה המפא"י, פינחס ספיר. החודש ניצח ספיר את כל מקטרגיו. שדה-הקרב: בית-שאן.

"בכל מחיר". יחד עם לוי אשכול, קודמו ושותפו, בנה פינחס ספיר את כל"ת ישראל בשנותיה הראשונות. היו אלה שנים של עלייה המונית. על פי מיצות דויד בן-גוריון, פוררו מאות אלפי העולים, רובם חסרי כל מיומנויות, ברחבי הארץ. העיקרון של ספיר היה: לספק להם עבודה יצרנית בכל מחיר. המילים "בכל מחיר" לא היו מליצה ריקה. לדעת ספיר, היתה רק חשיבות מישנית לשיקולים של ריווחיות וכדאיות כלכלית. העיקר היה להקים בכל עיריית-הפיתוח במהירות האפשרית בתי-החרושת,

היטלר וראשי הוועד האולימפי באולימפיאדת ברלין, 1936 שאגות וזעקות

אשר יספקו עבודה לעולים. הוא האמין כי בעיית הריווחיות תסתדר איכשהו בעתיד. "בשען כלכלי". שיטה זו הותקפה בחימה שפוכה על-ידי האופוזיציה הימנית, ובראשה הליברלים וחרות. בעיני אלה היא היתה פשע כלכלי. מוטב היה, לדעתם, להחזיק את העובדים זמן-מה במצב של אבטלה, ובלבד שלא יקומו מיפעלים בלתי-ריווחיים, שלא יוכלו להתחרות בשוק העולמי והמקומי. העיקר היה לתכנן ול"הקים מיפעלים ריווחיים, שיוכלו לספק לעובדיהם פרנסה-בכבוד, ולבסס את העצמ"אות הכלכלית של ישראל.

אסכולה זו ניצחה במאי 1977. הליכוד הגיע לשילטון, אחרי שנאמו אלפי נאומים נגדה, הגיעו יריביו של ספיר לשילטון ויכלו להוכיח את צידקתם. המיכחן הולאסי בא בבית-שאן, העיירה הכושלת, שנציגה המוהיר ביותר הוא דויד לוי, מתקיימת על מיפעל-טכסטיל כושל אחד, שהוא שריד מובהק של תופת-ספיר. בהתאם לתורת הליכוד, החליטו בעלי המפעל, הקונצרן לל, לחסלו.

אנדרטה לספיר. כצפוי, התקוממה העיירה נגד ההחלטה, שגורה עליה כלייה כלכלית, אך שלא כצפוי, התנהגו מנהיגי הליכוד בדיוק כמו מנהיגי מפא"י בעבר. העסקנים המקומיים התרוצצו וזעקו חמס. הנסיפים המקומיים של מיפלגות הליכוד ניבאו שואה בבחירות הבאות. שרי הליכוד אצירצו למקום, פיזרו סביבם הבטחות. לבסוף התמקדו כל הלחצים נגד שר האוצר: הוא נדרש לסכסד את המיפעל הבלתי-ריווחי, כדי שימשיך להעסיק את העובדים בעבודה שאינה כדאית, מהווה — מבחינה כלכלית — אבטלה סמויה. שימחה ארליך כנגד לחץ זה, כשם שנהג פינחס ספיר במקרים דומים. יש רק הבדל אחד בין השניים: בעוד שספיר פיתח את חזרתו בתקופה של בניין ויצירה, כאשר היה צורך דחוף לקלוט מאות אלפי עולים מובטלים, ממשך ארליך בשיטת ספיר בשעה של קיפאון כלכלי.

בבית-שאן נקברה שיטת הליכוד. הצדק מחייב להקים על הקבר אנדרטה לכבודו של פינחס ספיר.

דת

דחיה או מוות

לפי שמועה, איים

שלמה גורן בהתאכדות, והמיפלגות החילונית החליטו

לדחות את הבחירות

בירושלים התהלכה השבוע שמועה מח"רידה. היא סיפרה כי הרב שלמה גורן,

הרב הראשי האשכנזי בישראל הודיע לאחד מנאמניו: "אם לא איבחר, אתאבד!" אי-אפשר היה לדעת אם שמועה זו נכ"נה, או שמא היא פרי דמיונו של מיש"ה. אך ברור שהיה לדברים לפחות בסיס עובדתי אחד: אילו נערכו עתה הבחירות לרבנות, היה הרב גורן נכשל. במקומו היה נבחר הרב שאול ישראלי (העולם הזה 2128).

לכן פעלו השבוע הכוחות החילוניים, לדחיית הבחירות. התחבולה, פרי המצאתו של הרב גורן עצמו: הצעת-חוק להנהגת רוטציה ברבנות, בין האשכנזי והספרדי, ביוזמת המפ"ל והמערך הוגשה הצעת-חוק כזאת לכנסת, ונתקבלה בקריאה טרומית.

עצם רעיון הרוטציה הביענדתית הוא חיובי בהחלט. אך הגשת הצעת-החוק דווקא עתה, אחרי שהרעיון נפסל במשך שנים רבות, נועדה למטרה צינית אחת בלבד: לספק תירוץ סביר כלשהו לדחיית הבח"רות, שבהן עמד גורן להיות מודח.

לא היתה זאת הצעת-חוק הנהג"רוטציה, אלא לדחיית הבחירות. אי-הפרדה — דמויות מי? הפרשו העכורה כולה שפכה אור על עובדה הנשכחת בדרך כלל בוויכוח על הדו"בישראל.

בישראל אין הפרדה בין הדת והמדינו — עיקרון שהוא אחד מעמודי-התווך של הדמוקרטיה האמריקאית. אי-ההפרדה גור"מת, בין השאר, לקיום הכפייה הדתי במדינה.

אולם יש לאי-ההפרדה גם צד שני באין הפרדה, כפופים כל המוסדות הדתיים למרותה של המדינה החילונית. כשם שאי במדינה חופש החילוניים, המואסים במיצונו הדת, כן אין בה חופש לדתיים, המבקש"ן לנהל את ענייני הדת על פי מצפונם ולראייה: אין ספק שברגע זה יש ציבו"הדתי רוב לבחירת הרב שאול ישראלי אולם אין הרוב הדתי חופשי לבחון המיפלגות הפוליטיות כופות עליו רב אח"הרב גורן.

רב בלי רוב. לכאורה, היוזמה לכ"באה מצד מיפלגה "דתית" — המפד"ל אולם כל מיפלגה היא גוף חילוני במהות גם כשהיא מתיימרת לשרת השקפה דת"המיפלגה החילונית, ששמה המפד"ל, כ"משת במוסד השילטון החילוני — הכנס"ת — לכפות על הציבור הדתי רב שאי רציו לו.

יתכן שבעיקבות פרשה זו יתחילו חס"ד האדוקים של הרב ישראלי להרהר מחד על עיקרון ההפרדה בין הדת והמדינ"יתכן שיגיעו למסקנה שהוא טוב גם לציבו"הדתי.